

TÌNH HÌNH TRIỂN KHAI NGHIÊN CỨU KHOA CÔNG NGHỆ NĂM 2001 VÀ PHƯƠNG HƯỚNG NHIỆM VỤ NĂM 2002

Viện Khoa học Thống kê

1. Tình hình triển khai khoa học công nghệ năm 2001

Năm 2001 là năm đầu tiên thực hiện Luật Khoa học và Công nghệ được Quốc hội nước Cộng hòa XHCN Việt Nam, khóa X, kỳ họp thứ 7 thông qua ngày 09 tháng 6 năm 2000. Được sự quan tâm của lãnh đạo Tổng cục Thống kê, sự hỗ trợ và tạo điều kiện của Bộ Khoa học Công nghệ và Môi trường, công tác nghiên cứu khoa học công nghệ của Tổng cục Thống kê đã góp phần tích cực vào thực hiện nhiệm vụ chính trị của ngành Thống kê. Căn cứ vào kế hoạch công tác của ngành, năm 2001 Viện Khoa học Thống kê tổ chức triển khai nghiên cứu 24 đề tài trong đó có 9 đề tài cấp Tổng cục và 15 đề tài cấp cơ sở, đã thu hút được đông đảo lực lượng cán bộ trong và ngoài ngành tham gia.

Nội dung nghiên cứu của các đề tài tập trung giải quyết những vấn đề về phương pháp luận Thống kê nhằm thực hiện mục tiêu quan trọng đổi mới công tác

Thống kê phù hợp với nhu cầu đòi hỏi hiện nay và từng bước đưa ngành Thống kê phát triển ngang tầm với Thống kê của các nước trong khu vực.

Với mục tiêu trên, "Đề án phát triển công tác Thống kê đến năm 2010" đã được triển khai nghiên cứu với sự tham gia của các đơn vị trong Tổng cục Thống kê. Đề tài đã đánh giá thực trạng, chỉ ra những nguyên nhân yếu kém và tồn tại của công tác Thống kê. Trên cơ sở lý luận và thực tiễn, kiến nghị giải pháp về định hướng phát các mặt công tác của ngành Thống kê trong những năm tới. Các đề tài cấp Tổng cục khác đã giải quyết những nội dung cụ thể trong đề án phát triển chung của toàn ngành.

Những nội dung nghiên cứu nằm trong chương trình đổi mới công tác đã được triển khai nghiên cứu năm 2001 đó là "Nghiên cứu hoàn thiện hệ thống thông tin thống kê đầu ra". Một đề tài cấp Tổng cục với sự tham gia của hầu hết các đơn vị,

dưới sự chỉ đạo của một đồng chí phó Tổng cục trưởng. Kết quả đề tài đã đề xuất nguyên tắc cơ bản của việc tổ chức lại hệ thống thông tin thống kê đầu ra và tổ chức lại quy trình sản xuất thông tin, xác định nhu cầu thông tin, thể chế hoá hệ thống chỉ tiêu thống kê Nhà nước bằng văn bản pháp quy có hiệu lực; chuẩn hoá tên gọi, khái niệm, nội dung và phương pháp tính các chỉ tiêu, chuẩn hoá bảng phân loại phục vụ cho công tác thống kê nhằm nâng cao hiệu quả của việc khai thác, sử dụng và phổ biến thông tin thống kê.

Một nội dung quan trọng đã được nghiên cứu đó là “Nghiên cứu tính toán thử nghiệm chỉ tiêu Tổng sản phẩm trong nước theo phương pháp sức mua tương đương”. Việc tiếp cận phương pháp tính GDP theo sức mua tương đương đã được Việt Nam quan tâm từ nhiều năm nay, đặc biệt từ năm 1990, chúng ta đã là một trong 118 nước tham gia giai đoạn VI của chương trình so sánh quốc tế. Tuy nhiên, do nhiều nguyên nhân khách quan và chủ quan đến nay Tổng cục Thống kê Việt Nam vẫn chưa tính toán và công bố được chỉ tiêu GDP theo sức mua tương đương. Đề tài đã nghiên cứu để ứng dụng phương pháp luận tính toán của Quốc tế tính toán thử nghiệm cho Việt Nam. Qua kết quả cho ta thấy rằng Tổng cục Thống kê Việt Nam có thể tính toán GDP theo sức mua tương đương đáp ứng yêu cầu đòi hỏi của Chính phủ, các Bộ ngành có liên quan và phục vụ so sánh Quốc tế.

Một số đề tài nghiên cứu nhằm hoàn thiện công tác phương pháp chế độ Thống kê như: “Nghiên cứu quy hoạch lại các cuộc điều tra hộ gia đình” đã thu thập, hệ thống hoá lại các cuộc điều tra thống kê hộ gia đình do ngành Thống kê thực hiện, trên cơ sở đó đánh giá ưu nhược điểm,

những nội dung thông tin và thời gian thực hiện trùng chéo gây lãng phí và bất cập đối với những đơn vị thực hiện. Kết quả của việc đánh giá là căn cứ để Tổng cục Thống kê tham khảo lập kế hoạch phân bổ các cuộc điều tra sẽ tiến hành trong các năm tới. Các đề tài nghiên cứu bổ sung hoàn thiện hệ thống danh mục phân ngành kinh tế quốc dân, danh mục đào tạo, nguyên tắc phân loại thành phần kinh tế cũng được triển khai.

Ngoài ra các đề tài cấp cơ sở về hoàn thiện hệ thống chỉ tiêu, phương pháp tính toán các chỉ tiêu thống kê chuyên ngành giúp các đơn vị trong ngành vận dụng vào công tác chuyên môn của mình.

Đặc biệt năm 2001, Viện Khoa học Thống kê đã triển khai việc phối hợp nghiên cứu khoa học với một số Cục Thống kê Tỉnh, thành phố thông qua hình thức ký hợp đồng nghiên cứu khoa học nhằm giải quyết những vấn đề còn vướng mắc về phương pháp chế độ Thống kê ở địa phương. Những nghiên cứu này vừa thiết thực hỗ trợ cho việc thực hiện nhiệm vụ chính trị của các Cục Thống kê, vừa khai thác được lực lượng nghiên cứu của địa phương cũng như nâng cao hiểu biết thực tế cho cán bộ Trung ương.

Cùng với công tác nghiên cứu triển khai, Viện Khoa học Thống kê đã tổ chức thành công Hội nghị Khoa học Thống kê lần thứ IV về phân tích kinh tế. Tổng kết được hoạt động phân tích kinh tế của ngành, những vấn đề và phương pháp phân tích kinh tế và kiến nghị những việc làm thiết thực đẩy mạnh hoạt động này của ngành Thống kê.

Công tác thông tin Khoa học Thống kê đã xuất bản được 6 số Thông tin Khoa học Thống kê và 4 số chuyên san kịp thời và hiệu quả hơn. Các hội thảo khoa học,

sinh hoạt khoa học được tổ chức đều đặn để trao đổi những vấn đề chưa được thống nhất cao và thông báo về nghiệp vụ, những kết quả nghiên cứu của cán bộ Thống kê trong và ngoài ngành để ứng dụng vào thực tế công việc của mình.

Công tác quản lý, tổ chức nghiên cứu khoa học kịp thời nắm bắt xây dựng các văn bản hướng dẫn đổi mới cơ chế quản lý khoa học theo tinh thần của Luật Khoa học và Công nghệ, văn bản hướng dẫn chi tiêu, văn bản về qui trình xây dựng kế hoạch, tuyển chọn đơn vị và cá nhân thực hiện đề tài... Tổ chức, hướng dẫn quá trình triển khai nghiên cứu đảm bảo thực hiện theo đúng tiến độ thời gian và nội dung yêu cầu góp phần thúc đẩy công tác nghiên cứu khoa học.

II. Hướng nghiên cứu khoa học năm 2002

Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội cho 10 năm đầu thế kỷ XXI của Việt Nam là: Đẩy mạnh công nghiệp hoá - hiện đại hoá đất nước và cách mạng khoa học công nghệ trên nhiều lĩnh vực để thực hiện được mục tiêu chung của quốc gia trong bối cảnh xu thế toàn cầu hoá và hội nhập kinh tế ngày càng sâu rộng. Trước yêu cầu đặt ra, công tác nghiên cứu khoa học Thống kê phải trên cơ sở chiến lược phát triển kinh tế xã hội của Đảng và bám sát nhiệm vụ phát triển công tác của ngành, xác định đúng đắn phương hướng nghiên cứu khoa học cho phù hợp với tình hình thực tế và khả năng triển khai các hoạt động nghiên cứu khoa học của ngành Thống kê.

Theo phương hướng nghiên cứu khoa học chung giai đoạn 2001 - 2005 và trên cơ sở tổng kết kinh nghiệm nghiên cứu trong và ngoài nước, ngành Thống kê từng bước cải tiến, nâng cao chất lượng số liệu Thống kê Kinh tế - Xã hội đáp ứng kịp thời

đầy đủ nhu cầu phục vụ quản lý của các ngành, các cấp làm căn cứ vững chắc cho việc hoạch định chính sách phát triển kinh tế xã hội, đảm bảo so sánh quốc tế, và nhu cầu của người dùng tin.

Công tác nghiên cứu khoa học trong năm 2002 tập trung vào các nội dung cụ thể sau:

1. Nghiên cứu xây dựng hệ thống chỉ tiêu Thống kê Nhà nước.

2. Nghiên cứu xây dựng cơ sở dữ liệu doanh nghiệp phục vụ công tác Thống kê.

3. Nghiên cứu phương pháp chuyển đổi việc tính các chỉ tiêu giá trị từ sử dụng bảng giá cố định sang sử dụng chỉ số giá.

4. Nghiên cứu cải tiến hình thức thu thập thông tin kinh tế xã hội hàng tháng chuyển từ chế độ báo cáo tháng sang chế độ điều tra mẫu .

5. Nghiên cứu xây dựng hệ thống chỉ tiêu và phương pháp thu thập số liệu thống kê về lao động xã hội .

6. Nghiên cứu xây dựng bảng cân đối thống kê năng lượng.

7. Nghiên cứu qui hoạch lại các cuộc điều tra Nhà nước

8. Tiếp tục nghiên cứu hoàn thiện hệ thống thông tin khoa học - công nghệ, hệ thống phân ngành kinh tế quốc dân và quy hoạch đào tạo cán bộ thống kê đến năm 2005

9. Đẩy mạnh công tác xuất bản, phổ biến phổ biến thông tin khoa học Thống kê, tăng cường và mở rộng quan hệ hợp tác nghiên cứu khoa học với các đơn vị trong và ngoài nước, với các Cục Thống kê Tỉnh, Thành phố

10. Hoàn thiện công tác đổi mới cơ chế quản lý khoa học theo tinh thần của Luật Khoa học và Công nghệ.

Các nhiệm vụ khoa học công nghệ trên sẽ được cụ thể hóa thành hệ thống 12 đề tài cấp Tổng cục:

1. Nghiên cứu xây dựng hệ thống thông tin thống kê KHCN

2. Nghiên cứu hoàn thiện hệ thống phân ngành kinh tế

3. Nghiên cứu xây dựng chiến lược đào tạo và bồi dưỡng cán bộ, công chức ngành thống kê thời kỳ 2001 - 2005

4. Nghiên cứu phương pháp luận thống kê xuất nhập khẩu dịch vụ

5. Nghiên cứu xây dựng hệ thống chỉ tiêu thống kê Nhà nước

6. Nghiên cứu xây dựng phương pháp cập nhật dữ liệu doanh nghiệp cho công tác thống kê

7. Nghiên cứu cải tiến phương pháp thu thập thông tin kinh tế - xã hội hàng tháng

8. Nghiên cứu xây dựng phương pháp lập bảng cân đối thống kê năng lượng

9. Nghiên cứu hoàn thiện hệ thống chỉ tiêu và phương pháp thu thập số liệu thống kê lao động xã hội

10. Nghiên cứu qui hoạch lại các cuộc điều tra trong ngành Thống kê

11. Nghiên cứu xây dựng hệ thống chỉ tiêu thống kê về chuyển dịch cơ cấu sản xuất nông, lâm nghiệp và thủy sản

12. Nghiên cứu mô hình ứng dụng I/O trong phân tích, dự báo kinh tế và môi trường.

Và nhiều đề tài cấp cơ sở do các Vụ, Viện thực hiện trong năm 2002.